

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ  
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ  
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

Факультет іноземних мов

Кафедра англійської філології

**СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ**

**Міжкультурні аспекти перекладу**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)  
*(перший (бакалаврський); другий (магістерський); третій (освітньо-науковий))*

Освітня програма «Англійська мова і література»  
Спеціальність 035 Філологія

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури  
(переклад включно), перша – англійська

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Затверджено на засіданні кафедри  
Протокол № 1 від 29 серпня 2023 р.

<b>1. Загальна інформація</b>	
<b>Назва дисципліни</b>	Міжкультурні аспекти перекладу
<b>Викладач (-і)</b>	Павлюк Ірина Богданівна
<b>Контактний телефон викладача</b>	050-644-22-27
<b>Е-mail викладача</b>	iryna.pavlyuk@pnu.edu.ua
<b>Формат дисципліни</b>	Очний
<b>Обсяг дисципліни</b>	3 кредити ЄКТС, 90 год.
<b>Посилання на сайт дистанційного навчання</b>	<a href="http://www.d-learn.pnu.edu.ua">http://www.d-learn.pnu.edu.ua</a>
<b>Консультації</b>	Вівторок 13.20 – 14.40 (ауд. 209 або за покликанням <a href="#">Skype</a> ) Четвер 13.20 – 14.40
<b>2. Анотація до навчальної дисципліни</b>	
<p><u>Предметом</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та вияву міжкультурної комунікації; сформувати у студентів професійну перекладацьку компетенцію, підготувати їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.</p> <p>Зміст спецкурсу включає ознайомлення з основними фактами про прийняті в національних спільнотах мовні стереотипи і норми поведінки, спілкування, певні «культурні сценарії» різних дій, усталені моделі сприйняття та оцінювання предметів і явищ, соціально унормовані звички, традиції, ритуали, дозволи, заборони тощо. Вивчення цього курсу поглиблює філологічну підготовку майбутніх фахівців, сприяє застосуванню фонових знань при перекладі реалій, власні назви; якісному перекладу текстів міжкультурного спрямування в межах програми дисципліни, застосовуючи теоретичні знання з теорії перекладу як міжкультурної комунікації; самостійному користуванню науковою, довідковою, навчально-методичною літературою; розумінню студентами варіантів та діалектів англійської мови.</p>	
<b>3. Мета та цілі навчальної дисципліни</b>	
<p><u>Метою</u> вивчення навчальної дисципліни є ознайомити студентів з теорією та практикою перекладу як напрямку прикладної лінгвістики та прояву міжкультурної комунікації; формування у студентів професійної перекладацької компетенції, підготування їх до міжкультурної комунікації і професійної діяльності в сучасних умовах.;</p> <p>Цілі спецкурсу є сформувати у студентів навички та уміння письмового та усного перекладу з англійської мови на українську та з української на англійську; ознайомити з основними положеннями теорії міжкультурного перекладу; ознайомити із сучасними підходами до теорії перекладу з точки зору міжкультурної комунікації; сформувати обізнаність студентів із роллю перекладу в процесі комунікації між англійською і українською мовами, а також між англійською і українською культурами; розглянути міжкультурні паралелі та конкретні приклади перекладу автентичних текстів із різних галузей знань; сформувати у студентів перекладацьку компетентність.</p>	
<b>4. Програмні компетентності</b>	
<p><u>Загальні компетентності:</u></p> <p>ЗК 1. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.</p> <p>ЗК 2. Здатність бути критичним і самокритичним</p> <p>ЗК 4. Здатність бути критичним, самокритичним і відповідальним за вироблення та ухвалення рішень у непередбачуваних контекстах.</p> <p>ЗК 6. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел.</p> <p>ЗК 8. Здатність працювати в команді та автономно.</p>	

ЗК 9. Здатність спілкуватися з професійних питань основною (англійською) та другою іноземною мовою.

ЗК 11. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях професійної або навчальної діяльності.

ЗК 12. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій у вивченні іноземних мов. доброчесності.

Фахові компетентності:

ФК 1. Здатність вільно орієнтуватися в різних лінгвістичних напрямках і школах.

ФК 3. Здатність критично осмислювати історичні надбання та новітні досягнення філологічної науки.

ФК 5. Усвідомлення методологічного, організаційного та правового підґрунтя, необхідного для досліджень та/або інноваційних розробок у галузі філології, презентації їхніх результатів професійній спільноті та захисту інтелектуальної власності на результати досліджень та інновацій.

ФК 6. Здатність застосовувати поглиблені знання з обраної філологічної спеціалізації для вирішення професійних завдань.

ФК 7. Здатність вільно користуватися спеціальною термінологією в обраній галузі філологічних досліджень.

**5. Програмні результати навчання**

ПРН 1. Оцінювати власну навчальну та науково-професійну діяльність, будувати і втілювати ефективну стратегію саморозвитку та професійного самовдосконалення.

ПРН 3. Застосовувати сучасні методики і технології, зокрема інформаційні, для успішного й ефективного здійснення професійної діяльності та забезпечення якості наукових досліджень.

ПРН 9. Характеризувати теоретичні засади (концепції, категорії, принципи, основні поняття тощо) та прикладні аспекти обраної філологічної спеціалізації.

ПРН 11. Здійснювати науковий аналіз мовного, мовленнєвого й літературного матеріалу, інтерпретувати та структурувати його з урахуванням доцільних методологічних принципів, формулювати узагальнення на основі самостійно опрацьованих даних.

ПРН 12. Дотримуватися правил академічної доброчесності.

ПРН 13. Доступно й аргументовано пояснювати сутність конкретних філологічних питань, власну точку зору на них та її обґрунтування як фахівцем, так і широкому загалу, зокрема особам, які навчаються.

ПРН 14. Створювати, аналізувати й редагувати тексти різних стилів та жанрів.

ПРН 15. Обирати оптимальні дослідницькі підходи й методи для аналізу конкретного лінгвістичного чи літературного матеріалу.

**6. Організація навчання**

Обсяг навчальної дисципліни

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	12
семінарські заняття / практичні / лабораторні	18
самостійна робота	60

Ознаки навчальної дисципліни

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
	035 Філологія	3	В

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.
------	----------------

	лекції	заняття	сам. роб.	
Тема 1. Переклад та міжкультурна комунікація: подібності та відмінності. Компетентність перекладача.	2	2	5	
Тема 2. Мовні реалії: поняття мовних реалій; історичні передумови виникнення реалій; особливості їх перекладу.	2	2	5	
Тема 3. Природа перекладу: теорія еквівалентності.	2	2	5	
Тема 4. Фальшиві друзі перекладача. Міжмовна омонімія та паронімія.	2	2	10	
Тема 5. Ідіоми та сталі вирази: роль ідіом та сталих виразів у міжкультурній комунікації; п'ять аспектів ідіоматичних значень; розпізнання, розуміння та методи перекладу ідіом; трактування ідіом та реалій.	2	4	10	
Тема 6. Контекстуально обумовлене значення: підступність контексту в процесі перекладу; контекстуально обумовлені слова і проблеми їх перекладу; контекстуально не обумовлені слова і проблеми їх перекладу	2	6	5	
Тема 7. Способи перекладу без еквівалентних граматичних одиниць. Переклад пасивних конструкцій та артиклів.			10	
Тема 8. Поняття гендеру в перекладі.			10	
	ЗАГ.:	12	18	60
<b>7. Система оцінювання навчальної дисципліни</b>				
Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання навчальної дисципліни відбувається відповідно до регламентованих університетом критеріїв оцінювання навчальних досягнень студентів. Після завершення курсу студенти отримують залік за аудиторну роботу та підсумковий контроль.</p> <ul style="list-style-type: none"> <li>• відвідування і участь в лекціях (15 балів),</li> <li>• відповіді, виконання завдань, поточне тестування на практичних заняттях (35 балів),</li> <li>• підсумкову контрольну роботу (40 бали).</li> </ul>			
Вимоги до письмових робіт	<p>Поточне тестування проводиться на практичних заняттях, складається з 5-20 питань і оцінюється 5 балів (1 питання – 1 бал, 1 питання – 0,5 або 0, 25 б. відповідно)</p> <p>Також виставляється 40 бали за підсумкову контрольну роботу (40 питань).</p>			
Практичні заняття	<p>60). Оцінюється робота на усіх практичних заняттях за 5-бальною шкалою. Максимальна кількість 45 балів розраховується як середнє арифметичне усіх занять з ваговим коефіцієнтом 9.</p> <p>Поточний контроль (усний) реалізує систематичну перевірку розуміння й засвоєння теоретичного навчального матеріалу й здійснюється за чотирибальною шкалою:</p> <p>«5» - студент бездоганно засвоїв теоретичний матеріал, демонструє глибокі знання з відповідної теми, логічно мислить і будує відповіді, вільно використовує набуті теоретичні знання під час аналізу практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;</p> <p>«4» - студент добре засвоїв теоретичний матеріал, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з</p>			

	<p>приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного змісту або під час аналізу практичного;</p> <p>«3» - студент у основному опанував теоретичні знання з відповідної теми, але непереконливо відповідає, плутає поняття, невпевнено відповідає на додаткові питання, не має стабільних знань; відповідаючи на питання практичного характеру, виявляє неточність у знаннях, не вміє оцінювати факти й явища, пов'язувати їх із майбутньою професією;</p> <p>«2» - студент не опанував навчальний матеріал із відповідної теми, не знає наукових фактів, визначень, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.</p> <p>*1 – відповідь не відповідає вимогам, зазначеним вище;</p> <p>*0 – відповіді не було.</p>
Умови допуску до підсумкового контролю	<p>форма контролю - залік;</p> <p>форма здачі - комбінована</p>
Підсумковий контроль	<p>Підсумкове тестування (d-learn) передбачає максимальну оцінку 40 балів. Максимальна кількість балів за залік – 100 балів (А).</p> <p>Студент, який не набрав 50 балів за відомістю №1, користується правом перескладання заліку за відомістю №2 на консультаціях викладача (перескладання пропущених тем, виконання індивідуальних завдань).</p>
<b>8. Політика навчальної дисципліни</b>	
<p>Курс читається англійською мовою.</p> <p>При виставленні заліку (максимум 100 балів) враховуються навчальні досягнення студентів (бали), набрані під час аудиторних занять, а також бали за підсумкову контрольну роботу.</p> <p>Академічна доброчесність. Студент повинен добросовісно готуватися до усіх видів контролю і дотримуватися правил академічної доброчесності. Не допускається користування мобільним телефоном, планшетом чи іншими мобільними пристроями під час опитування, а також списування та плагіат при виконанні письмових завдань.</p> <p>Студенти мають право відпрацювати пропущені практичні заняття у письмовій формі.</p> <p>Студенти, котрі навчаються за індивідуальним графіком, опрацьовують частину теоретичного матеріалу самостійно з обов'язковим проходженням усіх тестувань в системі дистанційного навчання d-learn та виконанням підсумкової контрольної роботи відповідно до індивідуального графіку навчання, складеного та погодженого з викладачем на початку семестру. Умови навчання за індивідуальним графіком регламентуються «Положенням про порядок навчання здобувачів вищої освіти за індивідуальним графіком у Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/polozhennia-pro-induvid.-grafik.pdf</a></p> <p>Порядок перезарахування результатів неформальної освіти в межах курсу (наприклад, результати проходження курсів з лінгвістики на платформах Coursera, Udemy, наявність сертифікатів, котрі підтверджують проходження відповідних професійних курсів) регламентується «Положенням про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти, в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <a href="https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf">https://nmv.pnu.edu.ua/wpcontent/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf</a></p> <p>Студенти, які не набрали 50 балів за відомістю No1, мають право перекласти залік за</p>	

відомістю No 2.

На консультаціях викладача студенти мають можливість отримати роз'яснення питань, з якими виникли труднощі у процесі підготовки до практичних занять та при виконанні індивідуальних письмових робіт.

Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за покликанням: <https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність (див. вище) та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти «за порушення навчальної дисципліни і правил внутрішнього розпорядку вищого закладу освіти», відповідно до п.14 «Відрахування студентів» «Положення про порядок переведення, відрахування та поновлення студентів вищих закладів освіти». Ознайомитися із положенням можна за покликанням: [https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні документи/polozhenja/](https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/)

## 9. Рекомендована література

### *Основна*

1. Бордюк Л. Переклад як міжкультурна комунікація: англійська ↔ українська мови. Львів : Вид-во Львівська політехніка, 2015. 128с. (*Бібліотека ПНУ*) *Електронний ресурс*:
2. Корунець І. В. Теорія та практика перекладу. Вінниця : Нова кн., 2003. 448 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Англ-923 Авторський знак: К68 Кількість примірників: 33 В наявності: 33)
3. Кухаренко В. А. Інтерпретація тексту. — Вінниця : Нова кн., 2004. 261 с.
4. Тер-Минасова, С.Г. Язык и межкультурная коммуникация: (Учеб. пособие). М.: Слово, 2000. – 624 с.
5. Зайцева, В.А. Актуальные вопросы кросскультурного общения / Basics of Cross-Cultural Communication / В.А. Зайцева. – Минск: БГУ, 2012. — 48 с.
6. Зорівчак Р. П. Реалія і переклад. – Львів : Видавництво при Львівському університеті, 1989. 216 с.
7. Комиссаров В. Н. Общая теория перевода. М.: ЧеРо; Юрайт, 2000. 136 с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2 Англ-932 Авторський знак: К69)
8. Коптілов В. В. Теорія і практика перекладу : Навчальний посібник. Київ : Юніверс, 2002. 280 с.

### *Додаткова*

9. Кузенко Г. М. Теорія та практика перекладу (The World of Independing and Translating). Миколаїв : Вид-во МДГУ ім. Петра Могили, 2008. – 232 с.
10. Сидорук Г.І. Основи перекладознавства: Методична розробка (англійською мовою). К.: КОНДОР, 2009. 284 с. (*Бібліотека ПНУ*) *Електронний ресурс*:
11. Сухенко К.М. Лексичні проблеми перекладу. К.: вид-во Київ. ун-ту, 2000. 124с. (*Бібліотека ПНУ*: Шифр: 81.2Укр-922 Авторський знак: С91 Кількість примірників: 2 В наявності: 2)